

opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi
verkko@minedu.fi

OKM/57/010/2014

Suomen Yrittäjien lausunto lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön rakenteellisesta uudistamisesta

Lausunnolla olevan hallituksen esityksen keskeisenä sisältönä on muuttaa lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan ja vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitämisluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevia säännöksiä. Uuden lainsäädännön perusteella em. oppilaitosmuotoja edustavat koulutuksenjärjestäjät hakevat uutta järjestämislupaa, joka astuisi voimaan 1.1.2017.

Lakimuutos perustuu keskeisesti hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan, jonka eräänä tavoitteena on koulutuksen järjestäjäverkon tiivistäminen ja tätä kautta saavutettava säästö.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä em. koulutusmuotojen rakenteiden uudelleen tarkastelua. Primäärinä tavoitteena ei voi kuitenkaan olla saavutettavat säästöt vaan ensisijaisesti tavoitteena tulee olla toiminnan laadullinen ja sisällöllinen tehostaminen. Nämä johtavat parhaimmillaan merkittäviin säästöihin.

Suomen Yrittäjät pitää epärealistisena, että tällä rakenteellisella uudistamisella saavutettaisiin tavoiteltuja noin 260 miljoonan euron säästöjä. Rakenteellisen uudistamisen lisäksi tarvitaan voimakasta pedagogista uudistamista, jossa hyödynnetään digitalisaatiota ja työelämäyhteistyön lisäämistä.

Elinvoimainen alue perustuu menestyvään yrittäjyyteen, osaavan työvoiman saatavuuteen ja kattaviin osaamispalveluihin. Uudistuksessa tulee turvata koulutuspalveluiden saatavuus kaikkialla Suomessa. Ammatillista koulutusta ja lukiokoulutusta tulee kohdella uudistuksessa tasavertaisina koulutuksen järjestämisluotoina.

Suomen Yrittäjät ei pidä tarkoituksenmukaisena alueellisten ammatillisen koulutuksen "monopoliin synnyttämistä". Monopolit estävät terveen kilpailun ja hidastavat kehittymistä. Tästä syystä kaikkien toimilupien tulisi mahdollistaa valtakunnallinen toiminta. Lisäksi maakunnallisesti tulisi myöntää useita järjestämislupia.

Järjestämisedellytysten arvioinnissa ensisijaisina kriteereinä tulee olla toimialaan liittyvää osaaminen, työelämäyhteistyö sekä monikanavarahoitukseen perustuvat, laaja-alaiset taloudelliset toimintaedellytykset. Toimiluvan tulee näin voida saada vaikkapa kriteerit täyttävä pieni, aikuis-koulutukseen keskittynyt, yksialainen koulutuksen järjestäjä.

Erillisen ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen aikuiskoulutuksen järjestämisluvan lisäksi Suomen Yrittäjät pitää oppisopimuskoulutusta itsenäisenä, omaa erityistä ammattitaitoa vaativana koulutuksenjärjestämismuotona ja tästä syystä lupa oppisopimuskoulutuksen järjestämiseen tulisi sekä hakea että arvioida erikseen.

Valtion rakennepoliittisen ohjelman perusteella ja ammatillisen koulutuksen rahoitusuudistuksen myötä poistuisi ammatillisena lisäkoulutuksena toteutettava ei-tutkintotavoitteinen koulutus. Tämä on suuri menetys erityisesti pienten yritysten mahdollisuudelle saada yrityslähtöistä täsmäkoulutusta. Tämä vaikuttaa haitallisesti yritysten kilpailukyyn ylläpitämiseen erityisesti nopeasti eteen tulevissa muutoksissa, joihin voitaisiin vastata osaamisen kehittämisellä. Nämä osaamistarpeet kohdistuvat usein sekä työntekijöihin että yrittäjään itseensä.

Suomen Yrittäjät ehdottaakin, että erityisesti oppisopimuskoulutuksen rahoitukseen varattaisiin edelleen määräraha pienissä yrityksissä toteutettavaan ei-tutkintotavoitteisen koulutukseen.

Suomen Yrittäjät ei voi hyväksyä sitä, että lakia ammatillisesta aikuiskoulutuksesta muutetaan siten, että työelämän kehittämis- ja palvelutoimintatehtävästä luovutaan. Tällä tehtävällä tarkoitetaan yrityksille ja julkisyhteisöille, erityisesti pienyrityksille tarjottavia osaamisen kehittämispalveluita.

Työelämän kehittämis- ja palvelutehtävällä (TYKE), joka tuli lakiin vuonna 2006, on ollut merkittävä rooli ammatillisen aikuiskoulutuksen työelämälähtöisyyden kehittymisessä. Mikäli ei-tutkintotavoitteisen ammatillisen koulutuksen rahoitus lakkaa, korostuu TYKE-tehtävän merkitys. TYKE-tehtävän tulisi olla jatkossa kaikkien aikuiskoulutuksenjärjestäjien toimilupaehtoihin sisältyvä tehtävä. Tähän ei erikseen haettaisi lupaa. Koulutuksenjärjestäjien toiminnanohjauksen kannalta on kuitenkin erittäin tärkeää, että laissa todetaan edelleen erityisesti pienyrityksille kohdistuva työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä.

Tiivistelmä

- Eri koulutuksenjärjestämismuotojen rakenteiden uudelleen tarkastelu on perusteltua. Primäärinä tavoitteena ei voi kuitenkaan olla saavutettavat säästöt vaan ensisijaisesti tavoitteena tulee olla toiminnan laadullinen ja sisällöllinen tehostaminen.
- Alueellisia koulutusmonopoleja ei saa syntyä.
- Toimiluvan keskeinen kriteeri ei voi olla järjestäjän koko tai koulutuksen laajuus vaan tulokset ja vaikuttavuus.
- Erillinen toimilupa ammatilliseen peruskoulutukseen, ammatilliseen aikuiskoulutukseen sekä oppisopimuskoulutukseen
- Pienille yrityksille oppisopimuskoulutuksena toteutettavaa ei-tutkintotavoitteista koulutusta tulee rahoittaa edelleen.
- Työelämän kehittämis- ja palvelutehtävää ei saa poistaa laista vaan se tulee asettaa kaikkien ammatillisten aikuiskoulutuksenjärjestäjien tehtäväksi (vaikka sitä ei erikseen rahoitettaisi).

Suomen Yrittäjät

Veli-Matti Lamppu
johtaja